РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ТРЕТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект!

ЗАКОН
ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ГРАЖДАНСКИЯ ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС

(Обн., ДВ, бр. 59 от 20.07.2007 г,, в сила от 1.03.2008 г., изм. и доп., бр. 50 от 30.05.2008 г., в сила от 1.03.2008 г.; Решение № 3 на Конституционния съд на РБ от 8.07.2008 г. -бр. 63 от 15.07.2008 г.; изм., бр. 69 от 5.08.2008 г,, бр. 12 от 13.02.2009 г., в сила от 1.01.2010 г.) - изм., бр. 32 от 28.04.2009 г., доп., бр. 19 от 13.03.2009 г., изм. и доп., бр. 42 от 5.06.2009 г.; изм., Решение № 4 на Конституционния съд на РБ от 16.06.2009 г. -бр. 47 от 23.06.2009 г.; бр. 82 от 16.10.2009 г., изм. и дои., бр. 13 от 16.02.2010 г., бр. 100 от 21.12.2010 г., в сила от 21.12.2010 г.; изм. с Решение № 1 5 на Конституционния съд на РБ от 21.12.2010 г. - бр. 5 от 14.01.2011 г.; бр. 45 от 15.06.2012 г.. в сила от 1.01.2013 г., изм. и доп., бр. 49 от 29.06.2012 г.. доп.. бр. 99 от 14.12.2012 г., изм. и доп., бр. 15 от 15.02.2013 г., в сила от 1.01.2014 г., изм., бр. 66 от 26.07.2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 53 от 27.06.2014 г., бр. 98 от 28.11.2014 г., в сила от 28.11.2014 г).

§1. В чл. 26 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 3 се изменя така:

„(3) По делото, по което е предявено чуждо право, се призовава като страна и лицето, чието право е предявено.“

2. Алинея 4 се изменя така:

„(4) Прокурорът може да започва предвидените в този кодекс производства в интерес на държавата, общините или на граждани, ползващи се от особената закрила на закона. Той не може да извършва действия, които представляват разпореждане с предмета на делото.“

3. Създават се ал. 5 и 6:

„(5) Прокурорът може да встъпи като страна в образувано производство, когато неговото участие е необходимо за защита на имуществени права и законни интереси на лицата по предходната алинея.

(6) Прокурорът може да изразява писмено заключение по граждански дела, в които участват лицата по ал. 4.“

§2. Създават се чл. 26а и чл. 26б:

„Чл. 26а. Съдът уведомява прокурора, когато предмет на правния спор са имуществени права и законни интереси на държавата, общините или на лица, ползващи се от особената закрила на закона.

Чл. 26б. Прокурорът може да обжалва всеки подлежащ на обжалване съдебен акт, засягащ имуществени права и законни интереси на държавата, общините или на граждани, ползващи се от особената закрила на закона, макар и да не е участвал в производството, в което актът е постановен.“

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§4. В Закона за съдебната власт (обн., ДВ, бр. 64 от 2007 г.; изм., бр. 69 и 109 от 2008 г., бр. 25, 33, 42, 102 и 103 от 2009 г., бр. 59 от 2010 г., бр. 1, 23, 32, 45, 81 и 82 от 2011 г.; Решение № 10 на Конституционния съд от 2011 г. – бр. 93 от 2011 г.; изм., бр. 20, 50 и 81 от 2012 г., бр. 15, 17, 30, 52, 66, 70 и 71 от 2013 г. и бр. 19, 21, 53, 98 и 107 от 2014 г. и бр. 14 от 20.02.2015 г.) в чл. 145 се добавя ал. 6:

„(6) Прокурорът може да започне производства по граждански дела и да участва в тях в предвидените от закона случаи.“

ВНОСИТЕЛИ:

МОТИВИ
КЪМ ЗАКОНОПРОЕКТ ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ГРАЖДАНСКИЯ ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС

Настоящият законопроект има за задача създаване на общ принципен подход при определяне на активната легитимация на прокуратурата в гражданското съдопроизводство.

Съгласно член 127 от Конституцията на Република България една от основните правозащитни функции на прокуратурата е да следи за спазване на законността. Изчерпателно са изброени способите, чрез които тя реализира тези свои конституционни правомощия, без да е ограничен обхвата на дейността. Конституцията не определя конкретните случаи и характерът на законите, предоставящ право на прокурора да участва в граждански и административни дела.

Като орган по законността, притежаващ конституционна компетентност /вкл. и участие в граждански дела/ прокуратурата не може да бъде ограничавана със закон за участието й в правен спор относно сключване и изпълнение на сделки на държавата и общините в нарушение на изискванията на граждански закони и на добросъвестността ако страните имат неправомерно поведение и не са заинтересовани да бъдат атакувани по съдебен ред сключените между тях сделки. Всяка сделка, по която е страна държавата или община и която увреждa техния имуществен интерес, представлява неправомерен юридически факт. който е правно нетърпим и трябва да може да бъде атакуван по съдебен ред от прокурора.

Когато е нарушен, застрашен или засегнат държавен, общински или обществен интерес, същият следва да бъде защитен от компетентния орган по надлежния ред. Но ако съответните органи не упражнят своето правомощие или проявяват бездействие при защитата на правата и законните интереси на държавата и общините, съществува реална опасност от увреждане на тяхното имущество или съответно обогатяване на други правни субекти.

Тези процесуални действия или бездействия на съответните държавни или общински органи и длъжностни лица могат да доведат до настъпване на неблагоприятни имуществени последици за държавата и общините. Именно за защита на държавния и обществен интерес и устоите на правовата държава е предоставена правна възможност на прокурора в предвидените със закон случаи да участва в граждански и административни дела.

Със ЗИД на ГПК - конкретно § 14 - § 17 /ДВ., бр. 124 от 23.12.1997 г.. в сила от 1.04.1998 г./, беше ограничена конституционно признатата, и гарантирана правна възможност на прокурора да започва и да участва в гражданския процес в интерес на друго лице или когато намери, че това се налага за защита на държавен и обществен интерес. Наложи се ограничение за започване и участие в граждански дела от прокурор само

в изрично определени в специални закони случаи. Тази законодателна промяна прекрати добра традиция, водеща началото си още от Закона за. гражданското съдопроизводство, просъществувала в продължение на повече от 105 години и доказала своята ефективност. Сравнителният анализ на съществуващото законодателство в страните от Европейската общност показва, че във Франция, Белгия, Италия, Испания, някои от швейцарските кантони, Литва, Беларус, и пр., прокурорът може да предявява искове в защита на обществения интерес.

Предлаганият Законопроект за изменение и допълнение на ГПК. има за предмет създаването на общ принципен подход при определяне на активната легитимация на прокуратурата в гражданското съдопроизводство. Целта е чрез спазването на точно определени процесуални правила да се защити публичния и обществения интерес от неправомерни действия или бездействия на органи и длъжностни лица на държавата и общините, които не съставляват престъпления, но чиито правни последици увреждат държавата, общините и определена част от гражданите, поставени под особена закрила на закона.

Ще се постигне и антикорупционен ефект: неправомерните действия или бездействия на съответните централни или местни органи, на които е предоставено правото да се ползват и разпореждат с държавно или общинско имущество, съдържат в себе си предпоставки за корупция и могат да доведат до нанасяне на непоправими вреди за държавата, общините и гражданското общество. Процесуалното бездействие на съответните държавни или общински органи за защита на правата и законните интереси на държавата и общините води до разширяване на приложното поле на неоснователното обогатяване в полза на частни субекти за сметка на част от имуществото на държавата или общините. Затова е необходимо със закон да се уреди процесуалната намеса на прокуратурата за защита на правата и законните интереси на държавата и общините, които са нарушени, застрашени или засегнати от бездействието на техните органи. Законопроектът урежда като защитени блага правния ред и сигурност, имуществените права на държавата и общините и дава възможност на прокурора както да започне гражданско дело, така и да встъпи във висящ процес, ако прецени, че държавният, общинският или обществеият интерес налагат това.

По причина, че в Закона за съдебната власт са разписани правомощията на прокурора само по отношение на административното съдопроизводство, законопроектът предвижда и регламентиране на това правомощие на прокурора и в Закона за съдебната власт.

ВНОСИТЕЛИ: